

tíðindablaðið

Útgevarar: p/f sosialurín

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl

Bláðólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen

Uppseting: p/f sosialurín. Prent: p/f pressan 1981

sosialurín

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Ongin broyting í skattalógini

Í DIMMALÆTTING fyrri týsdagin hevur formaðurin í lögtingsins skattanevnd drúgva grein um samtíðarskattaskipanina. Sum vera mann fegnast hann um hesa nýggju skipan. Hann letur fólk fáa ta fatan, at nú fellur skatturin rættvíst. At nú er lættari hjá lág-inntøkunum, og at nú stendur væl til í skattamálum.

MEN HETTA ER kortini ikki veruleikin. Tað er rætt, at vit hava fingið eina samtíðarskattaskipan, og t. v. s. eina umlegging av innkreivjngarháttinum av tí skatti, sum løntakararnir bera. Hetta ber í sær, at løntakarar skulu gjalda skattin, áðrenn teir fáa lønina útgjöldna. Í fleiri førum koma løntakarar í ta støðu, at teir gjalda alt ov nógvan skatt í ávísu tíðarskeiðum, og harvið lána teir tí almenna pening í fleiri mánaðar, uttan at fáa rentu afturfyrir.

EIN ANNAR bólkur av skattgjaldarum kann hinvegin fáa rentufrið lán frá tí almenna í upp til 15 mánaðar. Um endaliga uppgávan hjá b-skattgjaldara er størri enn fyribils uppgávan við árs byrjan, so hevur hann gildið ov lítlan skatt gjøgnum árið, og á tann hátt hevur viðkomandi fingið eitt rentufrið lán frá tí almenna í upp til 15 mánaðar. Hesin skal bara gjalda restskattin — t. v. s. munin ímillum fyribilsuppgávuna og ta endaliga uppgávuna — áðrenn 1. mars árið eftir. Tá sleppur viðkomandi undan at gjalda rentu.

TÆR BROYTINGAR, sum annars eru gjørdar í skattalógini hesi fyra árin, hava ikki ført til nakra rættvísari skatting. Tvørtur ímóti kunnu vit vísa á, at eftir gr. 21 stk. 4 í skattalógini er tað møgulegt hjá vinnurekandi at sleppa frá gjørdum avskrivningum, ið annars áttu

oddagrein

at verið inntøkuførðar, tá bygningar og rakstrargøgn verða seld. Hetta verður gjørt á tann hátt, at bygningar og rakstrargøgn verða yvirtikin av einum partafelag, sum gomlu eigararnir eru við at stovna.

SAMA GREIN í skattalógini ger tað eisini møgulegt at umseta eina fyriteku, ið er ogn hjá privatpersónum, og sum t. d. hevur ein negativan eginpening upp á 1 mió kr., til eitt partafelag við tí úrsliti, at eigararnir fáa ein skattafrið vinning upp á t. d. 720.000 kr. Ístaðin fyrri tann negativa eginpeninginn upp á 1 mió kr. Tað er sostatt burtur úr vón og viti at billa fólk inn, at slík skattalóg fremur rættvísi. Ella at hon fremur arbeiðs- og framleiðsluskapandi fyrirkæmi. Hon fremur frættvísi, og sjálvandi fremur hon spekulatiónshug fram um arbeiðs- og framleiðsluskapandi fyrirkæmi.

TAÐ SEINASTA árið er skattastig-in javnførður eina ferð, og persónsfrádrátturin er somuleiðis javnførður. Men hesar javnføringar eru alt ov smáar til tess at tør veita nakran veruligan og reellan skattalætta. Tað gingu jú samfull fyra ár uttan nakrar javnføringar. Síðani skuldi hædd takast fyrri, at løntakarar nú skulu gjalda skattin 15 mánaðar fyrr enn frammanundan.

ALT Í ALT ER ikki talan um nakran skattalætta. Talan er um eina ávísa avmarking í skattavækstrinum. Og hóast hetta er skattatryst-ið økt við 4 á 5 pst. Taka vit skatt og toll undir einum, er trystið økt við 10 pst. Veruleikin er, at nýggja skattaskipanin hevur ikki ført til nakrar broytingar í skattalógini, sum eru til fyrimuns fyrri løntakarbólkarnar og teir, sum fáa part í veiðu.

Heimahjálpa á fundi

Í lesarabrevi í Sosialinum skrivur ein onnur flakakvinna um, at ein heimahjálpa úr Porkeri er á fundi hjá Fjallhrúður. Kanska tú, ið hetta skrivur ikki hevur verið á so nógvum fundum hjá Fjallhrúður

sum eg havi verið. Tað kann gott vera, at eg ikki havi arbeitt fast á Polar-frost í nokur ár, men enn komi eg har av og til. Men eitt havi eg at siga tær, ið skrivur hetta. Eg gjaldi fult limagjald til Fjall-

brúður. So eg havi rætt at koma til allar teir fundir, ið har eru eins og tú. Her verður skrivað fult navn undir.

Heimahjálpin í Porkeri
Sólgerð Sørensen

Umlættingarheim í Havn

Sum heimasjúkrasystir fegnast eg yvir, at umlættingarheimið í Havn nú er ein veruleiki.

Ferð eftir ferð hava vit verið úti fyrri, at fólk, sum vegna elli ella brek ikki kunnu klára seg sjálvi, nýðast at leggjast inn á sjúkrahús, tá teirra avvarandi av einihvorji orsök hava fingið forfall í at røkta tey, í styttri ella longri tíð.

Men nú stendur so umlættingarheimið har, væl-gjørt og snotuligt, inn-rættað til at hýsa júst hesum fólkum.

Eg ma siga, at tað undrar meg ikki selt, at leiðarin fyrri heimahjálpin, Sonja á Argjabaða, als ikki kann gleðast yvir, at Havnin hevur fingið hetta heim. Hon hevur eftir øllum at døma einki gott at siga um heimið, men tekur

harafturímóti umlættingarheimið í Fuglafirði fram, sum nakað fyrirmyndarligt.

Umlættingarheimið í Fuglafirði, er óivað eini útmerkaði sethús, men fyrirmyndarlig sum bústaður fyrri gomul og brekað, eru tey sjálvandi ikki, tí tey krøv kunnu eingi gomul føroysk sethús lúka uttan ávísar broytingar. Hesar broytingar eru so gjørdar í húsnum í V. U. Hammershaimsbøgtu.

Fyri meg fer tað at vera ein gleði, at kunna siga við ein, sum skal á umlættingarheimið at vera eina tíð, at t. d. situr í rullustóli, — at har kanst tú sjálvur koyra frá stovu til stovu, tí har eru ongar gáttir, — tú kanst sjálvur fara upp og niður við elevatorinum, — tú kanst sjálvur vaska tær um

hendurnar, tí tú kanst koyra heilt inn til vaskið. Hatta er eitt heim, sum er innrættað eisini til tín, sum hevur brek.

Tað syrgiliga er so, at hetta samafólk samstundis lesur í bløðunum, at leiðarin fyrri heimahjálpin heldur, at tað er ein vána-lig investering, at inn-rætta hetta heim eftir tørvinum hjá teimum, sum skulu búgva har.

Sjálvandi finnst betri loysnir t. d. at byggja eini nýggj hús. Men sum orðafellið sigur »En fugl í händen er bedre end ti på taget«.

Tann, sum dagliga hevur sæð tørvin fyrri umlætting, kann bert vera Tórshavnar kommunu takksamur fyrri hesa loysnir at akuttu støðuni.

Tórshavn 27. september
Erna Háberg

Nú mistu tey skortin!

»...Javnaðarflokkinn kendu vit í forhønd« (!)

Hetta er so verjurøða tjóðveldisfólka, tá tey verða ákærð fyrri ikki at hava »uppdagað« javnaðin í stevnuáráð Tjóðveldisflokksins, og tí halda seg kunna rættvísgera »rættvísis«-álup á sosialistar. (Fjúrtaði 29/9-84).

— Vit kendu Javnaðarflokkinn!!!

Tað er ein sonn frøi at vita, at ein, sum stillar upp til val, heldur tað vera meiri enn ríkiligt at kenna ein annan flokk, fyrri at sleppa undan at brúka stevnuáráð hjá sínum egna flokki.

Sigur »politiska« ABC-ið hjá Tjóðveldisflokkinum — eftir øllum at døma, tað einasta, John Dalsgarð veit, finst av skrivligum hjá Tjóðveldisfólki at halda seg til, — at tað,

1) at Heri Mortensen ikki er arbeiðaranna vinur,

2) at Sverre Midjord er NATO's vinur,

3) at Atli Dam er Danmark's vinur, forðar tjóðveldisflokkinum í at brúka aðra ideologi enn ta vælkendu: húðaskógvár-á-allar-føroyskar-føtur-og-føroysk-pass-á-allar-føroyskar-hendur-ismuna.

»...hann kann lesa stevnu og stevnumið tjóðveldisflokksins. Finnur hann einki svar har, ja, so dugir hann ikki at lesa innani« !!!

Nei, rætt hevur tú, »ABC-ið man vera illa lært:

Í »politiskari« viðmerking í sama Fjúrtaða skrivur tú um fyrbrigðið »Undirgrundin á føroyskar hendur«.

Jú, tað er alt í lagi, John, men hvørs føroysku

hendur? Hendurnar á

Framhald á síðu 12

»Þyrla« og »Tölva«

Herfyri fanst ein lesari í Dimmu at Málstovninum, tí at teir vóru farnir at brúka tað íslenska orðið »tyrla« fyrri helikoptara. Hann helt tað vera beinleiðis stuldur og legði Málstovnin undir at hugsa á íslendskum.

Ja, og hvat er galið í tí? Er tað kanska ikki frægar at hugsa á íslendskum enn á danskum — er tað ikki frægar at brúka eitt íslenskt orð enn eitt danskt?

Ne, tað var púra beint, tað, tit gjørdur, at kaga í eina íslenska orðabók og »læna« hetta orðið. Hvat var tá náttúrligari? Tá ið ivi er um okkurt málsligt, eiga vit altíð at rætta okkum eftir íslendskum, tí íslenskt er tað reinasta og vakrast norðurlenska málið, reinari enn føroyskt. Og teir hava orðasmiðir, vit hava ongar.

So tað var púra rætt, tað, tit gjørdur. Eitt føroyskt orð fyrri helikoptara hevði verið púra óneyðugt — og fjakut.

Men tað er eitt, ið mær ikki dámar, og tað er, at tit broyta tað íslenska »þyrla« til

tyrla. Hverja heimild hava tit at broyta tey íslensku orðini? Onga! Tað er einki annað enn tann rama danisma at broyta ta íslensku stavsetingina, eitt nú þ til st.

At þ er dottið burtur í føroyskum, líkast ongum, og tað má broytast í stundini. Tyrla skal skrivast þyrla á føroyskum og eisini vera framsagt þyrdlla, sum á íslendskum. Somuleiðis orð sum t. d. þjóð, og ikki tjóð.

Og so er tað handa vanlukku danisman »telda«. Hvi skulu tit partú broyta tað íslenska orðið tölva? Hverja heimild hava tit til at gera orð sjálvir? Í hvussu so er, er tað ógvuliga fjakut. Tað plaga vit ongantíð at gera og skulu heldur ikki fara undir tað nú.

Hvat er tá náttúrligari enn at nýta tey íslensku orðini, sum tey eru? Tað plaga vit altíð at gera og skulu eisini gera tað fram-yvir.

Loksins fari eg at heita á Málstovnin og alt Føroya fólk um at skriva og framsiga: þyrdlla og »tölva«.

Málfrændi